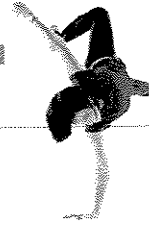

FELLESORGANISASJONEN

Postboks 4693 Sofienberg
0506 Oslo
Telefon 23 06 11 70
kontor@fo.no
www.fo.no

Til
Familie- og kulturkomiteen
Stortinget

**Fellesorganisasjonen (FO) vil med dette gi Familie- og kulturkomiteen viktige innspill i forbindelse med behandlingen av Ot.prop.nr.28 (2007-2008)
Om lov om endringer i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester mv.
(Omsorgen for enslige mindreårige asylsøkere inntil bosetting eller retur)**

INGEN BARN HAR VONDT AV Å HA DET GODT

Asylsøkende barn opp til 18 år som kommer til Norge må møtes både som asylsøker og som barn. Utlendingsmyndighetene har ansvar for utredning av barnas asylsak, mens Lov om barneverntjenester er skreddersydd for barn som er i behov av offentlig omsorg.

Fellesorganisasjonen (FO) ber Stortinget se til at det sikres en god ivaretagelse av alle enslige mindreårige asylsøkerer opp til 18 år som kommer til landet. Det er et stort behov for en snarlig avklaring på hvordan enslige mindreårige asylsøkere skal ivaretas. Stortinget må bestemme seg om og når enslige mindreårige asylsøkere skal få status som barn i Norge.

I vår velferdsstat er det barnevernet som gjennom lov om barnverntjenester sikrer at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og trygge oppvekstvilkår. Reglene i lov om barneverntjenester har sin bakgrunn i en betydelig kunnskap omkring hvilke forhold som er av vesentlig betydning for oppvekstsituasjonen til barn som er uten omsorgspersoner. Reglene målbærer således en minstestandard for forsvarlig offentlig omsorg, enten det er behov for kortvarig eller langvarig ivaretagelse.

Barnets rett til asyl reguleres av Utlendingsloven. Vi mener at saksbehandlingen av asylsaken skal holdes atskilt fra saken om barnets omsorgssituasjon mens det er i Norge. Vedtaket etter Utlendingsloven vil være styrende for barnets rett til å være i Norge. FO vil understreke at barnevernets oppgave må være å sikre at enslige mindreårige asylsøkerbarn får gode oppvekst og livsvilkår mens de er i Norge.

Innenfor de ramme som er fastsatt i den eksisterende Barnevernlovens § 4-14 skal stedet for plassering velges ut fra hensynet til det enkelte barns egenart og behov for omsorg og opplæring i et stabilt miljø. Det skal også tas tilbørlig hensyn til at det er

ønskelig med kontinuitet i barnets oppdragelse, og til barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn. Det skal gjøres enkeltvedtak for hvert barn.

Slik situasjonen er i dag blir det oftest ikke fattet enkeltvedtak etter Barnevernsloven overfor enslige mindreårige asylsøkerbarn. På grunn av manglende enkeltvedtak tidlig i prosessen, har barnet heller ikke en garanti for at en ivaretagelse fra barnvernet vil skje ved en flytting. De barna som blir vurdert til å være over 15 år, kommer heller ikke til et omsorgssenter slik som de under 15 år.

FO er glad for at barna under 15 år har fått et omsorgstilbud i avklarings- og undersøkelsesfasen, noe som er et stort fremskritt. Samtidig ønsker FO å uttrykke at det er en usikkerhet om vi skal vurdere barna som under barnevernets omsorg (det statlige). FO anbefaler sterkt at det framover må fattes enkeltvedtak for hvert barn av det kommunale barnvernet som har fullmakten til å gjøre slike vedtak om omsorgsovertakelse for andre utsatte barn. Vi er fortsatt bekymret for den manglende avstand og de "motsetningsmuligheter" som ligger i den foreslåtte organiseringen der staten selv er både vedtaksmyndighet, plasserende myndighet, omsorgsansvarlig og omsorgstilbyder, og faktisk også tilsynsmyndighet gjennom fylkesmannsembetene.

FO mener det er både klokt og riktig å ta i bruk eksisterende lovgivning og praksis i barnevernet for å sikre at enslige mindreårige asylsøkere får forsvarlig omsorg. Det er derfor hensiktsmessig i møte med de enslige asylsøkerbarna å operere med en akutfase, en avklarings- og undersøkelsesfase og til slutt enten bosetting etter at oppholdstillatelse er innvilget eller retur. Det trengs videre en sikring av ettervernet .

Akutfasen må gi barnet et møte med barnevernfaglig kompetanse

I dag blir enslige mindreårige asylsøkere som kommer til landet, registrert hos politiet. Politiet vurderer således sannsynligheten om asylsøkeren er over eller under 15 år og over / under 18 år. Ut fra dette første møte blir det avgjort hvor barnet skal plasseres. Vurderer politiet at barnet er mellom 15 til 18 år, blir barnet i dag plassert på Hvalstad transittmottak. I dag bor det rundt 130 barn i denne "leiren" og det er rundt seks voksne til stede til en hver tid. Erfaringen viser at dette er en fullstendig uholdbar omsorgssituasjon for barna, og erfaringene viser at de blir boende der opp til flere måneder. FO ber Stortinget å ta denne situasjonen på alvor og sørger for at barna får et omsorgstilbud på linje med og med samme kvalitet som det norske barn får.

Det første møte med Norge har stor betydning for barnets fremtid. Det er nødvendig at barnet i tillegg til politiet også møter et team eller en person som har barnevernfaglig kompetanse. Ansatte i barnvernet har kompetanse til å vurdere barns akutte behov og kompetanse til å anslå alder. I denne akutte situasjonen anbefaler FO at det barnevernfaglige teamet/personen fatter et vedtak etter lov om barnverntjenester om en akuttplassering. Dersom et norsk barn står i en akutte situasjon, vil det kommunale barnvernet foreta en slik vurdering på stedet. Det er på ingen måte en ny praksis for barnevernet å håndtere akutte situasjoner og det er ikke nødvendig med en lovendring for at dette også skal gjelde for den akutte situasjonen de enslige asylsøkerbarna står i.

Det vil være nødvendig å regulere hvilke kommuner som skal ha ansvar for et slikt barnvern faglig team som gjennomfører intervjuene.

Når vurderinger om plasseringsbehov er gjort og vedtak fattet må barnvernet ha tilgjengelig gode tiltak. Disse tiltakene vil ikke skille seg ut fra de tiltak barnvernet ellers bruker. Det kan være små institusjoner, hybel med oppfølging og andre tiltak som vurderes godt for det enkelte barn.

Det er nødvendig å påpeke at første dags plassering ikke trenger å gjelde under hele avklaringsfasen. Men en plassering tilsvarende plasseringspraksis i dag, hvor barna blir plassert i ved Hvalstad transittmottak må stoppes. Tilbudet barna får der, bryter med all faglig vurdering om hvordan barn skal ivaretas, ikke minst på grunn av for lav bemanning og fordi det er samlet for mange barn på et sted.

Dersom Stortinget bestemmer seg for at det er statlig barnvern som skal ha omsorgen for de enslige mindreårige asylsøkerne, så må statlig barnvern fatte et vedtak for det enkelte barn.

Anmerkninger til lovforslaget som foreligger:

- Lovforslaget legger ikke til grunn nødvendigheten av at barnet i sitt første møte med Norge, møter barnevernfaglig kompetanse
- Det ser ikke ut til at lovforslaget sikrer barnet et enkeltvedtak om en akutt plassering
- Lovforslaget sikrer ikke at enslige mindreårige asylsøkere blir vurdert som barn fra dag en

Avklarings- og undersøkelsesfase

Etter at akutt teamet har foretatt et vedtak om en plassering, må det kommunale barnvernet der tiltaket er lokalisert få overført saken. Omsorgstilbudene må variere ut fra det enkelt barns behov. Alle barnevernsinstitusjoner er statens ansvar, og må være i tråd med de nasjonale kravene. FO anbefaler at den kommunale barneverntjenesten i denne tiden fortsetter undersøkelsen av barnet etter barnvernloven. Informasjon om og fra barnet skal innhentes med tanke på hensiktsmessig langsiktig omsorgstilbud ved oppholdstillatelse, eller en god tilbakeføring og gjenforening med familien ved avslag og retur til hjemlandet.

Dersom Stortinget bestemmer seg for at det er statlig barnvern som skal ha omsorgen for de enslige mindreårige asylsøkerne, så må statlig barnvern fatte et vedtak for å gi det enkelte enslige barnet som er asylsøker samme sikkerhet for vurdering og oppfølging som norske barn.

Anmerkninger til lovforslaget som foreligger:

- Det ser ikke ut til at lovforslaget sikrer barnet et enkeltvedtak
- Det synes uklart om omsorgssentrene har status som barneverninstitusjon
- Taushetsplikten blir uklar

Bosetting etter at oppholdstillatelse er innvilget eller retur

I de tilfellene der barnet får oppholdstillatelse i Norge argumenterer FO for at den videre bosettingen være knyttet til barnvernet. Ved en bosetting må barnevernet igjen fatte et enkeltvedtak. FO anbefaler fortsatt at det kommunale barnevernet er ansvarlig.

Anmerkninger til lovforslaget som foreligger:

- Det ser ikke ut til at lovforslaget sikrer barnet et enkeltvedtak
- Det er uklart om barnevernet skal ha omsorgsansvaret ved en bosetting etter at oppholdstillatelse er innvilget

Ettervern

Noen av de enslig mindreårige asylsøkere/flyktninger vil ha behov for å bli fulgt opp av barnevernet etter fylte 18 år. Ettervern bør lovfestet også for disse ungdommene. Her er det behov for en styrking av eksisterende barnevernlov.

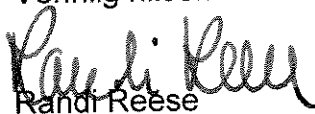
Avslutning

Regjeringen lovte i Soria Moria erklæringen at: "Regjeringen vil: forbedre vilkårene for enslige mindreårige asylsøkeré som kommer til Norge og overføre omsorgsansvaret for disse til barnevernet"

Gjennom lovforslaget som ligger til grunn i Ot. prop. nr. 28 mener FO at Regjeringen langt på vei bryter dette løftet. FO ber Stortinget ta ansvar for at de nødvendige endringen i forslaget gjennomføres, slik at den systematiske diskrimineringen av barn opphøres. Vi vil igjen minne om at "ingen barn har vondt av å ha det godt". Dette gjelder i høyeste grad også for de enslig mindreårige asylsøkerne som kommer til landet.

04.04.08

Vennlig hilsen

Randi Reese
Forbundsleder, FO

Kathrine Haugland Martinsen
Fagkonsulent, FO